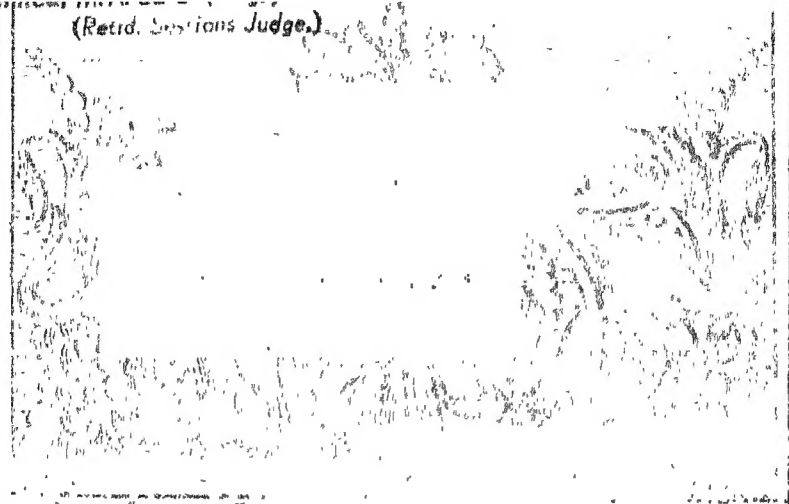

74

1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

(Retd. Sessions Judge.)

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

ماہ تاباں ہم نہ آج رنگِ سمارتِ نخل از فرغِ حسن تو روشن سرِ شمعِ دل		پیش از اوجِ جبینِ مہر در خشتانِ منقل روشن کون و مرکمانی زیرِ اسیرِ تنقل
	لے مکین ہر دو جا بدرالہدب جٹا خوش آمدی	
در تلاطمِ از امواج ہوا افتادہ بود زورِ تکی گشت بگردابِ بلا افتادہ بود		دینِ اور قہرِ بابتِ خفا افتادہ بود فورِ مذہب از کنارِ مدعا افتادہ بود
	بر تو دست از رخصتِ تافنی یا خوش آمدی	
از سودِ غرب گردید ممتوڑ تا بشوق بے تو بودم پتیار و مضطرب تا بخریق		آمدی لے شاہِ خواب در حربِ با بقی نارِ ساینہا در آبِ انفعالِ کر و غرق
	بہر تسکینِ دل ایں بے نوا خوش آمدی	
مرزا فرمود خالقِ شافعِ روزِ حسرا یک نگاہِ لطیف تو صد دردِ عصیانِ دو		ختم شد بر تو رسالتِ لے حبیبِ کبریا بر لبستِ اعجازِ عیسے در دہنِ آبِ بقا
	لے حکیم و حاکم دارا شفا خوش آمدی	

برتر از گنج و گهر قد خُس و خاشاک تو نقد و شمعان شمرده دل زرقه و جهر پاک تو	اے متابعِ دین و دنیا زده از املاک تو کے کشایدِ ناخن تیر میر جزا در اکس تو
دیگر لیلیۃ القدر زلف بیجا است اے رخت آفتاب رختا است	و الشیخ وصف حسن ذی شان است عقد پر دین نشا پروند است
و جبب میرین تو بدتر با با است نخل طو رستی از شمشیر خشی شد ز دریا دلی و ز رنج خشی	برج و دستی از گهر سر خشی گنج و گهر سر بر سر و بر خشی
خالک پاکے تو سر بر اعیان ذات پاک تو چشمہ احسان	منفضل کان ویم پیشا است بدل وجود از وجود است عیان صفت فیض بخش و فیض یار
کعب دست تو گویا راقشا است	

روکشیم کمال احسانت مردن چیم ز حکم و فرمانت	شمع امکان جمال امکان سایه سرائی زمانه مستعدانست
	در جسد تاولست و تاجانست
فیض وجود عیسیم و کرمیت	بر تو اس و عوام خجسته است
	آتشکارا بودند پنهانست
بجنوری اگر شود ایسا	دشمن جبرست سبع و مسا مکی کسم رش بو او کس بطنا
	بایسچ و شوارنیت آسانست
بهد سائ ورتو هفت خلک رافت و لطف و رحم تو بیشک	لے شهنشاه انس و جن ملک شد و خود ستم ببال تو حاک
	دارو کس در و جرم و عصیانست

اوپر اٹھا کر اٹھاتا ہے تو جملہ مخلوق در حمایت تو	انبیاء و ائمہ علیہ السلام تو باد و ہب و بیکساں عنایہ میں تو
تجاستم ز منسوط بجز و قہر در سراق تو ایں دل بجز	حایت عون پاک یزدانست بچہ بچہ سے تم از حسنہ بر تو دور جہم منسوط تھا ستب رنجور
نظم لطیف بر غریبیاں کن چشم رحمت بحال عثمان کن	از جفائے فلک پریشانست داروے در رحمتہ حالان کن انچہ شایان شانست کون کن
شد ہلال خیر پیدا از خم ابروئے تو قبلہ حاجات گشتہ مومناں داروے تو	کہ یک از کمترین غلامانست افتریح سعادت حالِ غمروئے تو مرج عالم توئی چہ نیم خلالت سوئے تو
دہنائے کافراں را ہم سرگینہ سوئے تو	

کام جاں را یافتم اندر خم گیسوئے تو سیرِ فردوس بریں شدہ عالم در کوئے تو	داشتم دسر بولے قامت و بجوئے تو طاہر و رحم بہ پرواز آہ کنوں سوئے تو
چشمِ حیرت گشت ز کس فرخیم ہے تو بر گلستانِ جہاں از ہر گل آید جوئے تو	روئے عیسیٰ بنیم جزین نیکوئے تو راستی آموخت سرواز قامت و کوئے تو کرد سنبل را پریشان بخت گیسوئے تو
صدر و استغلاں خست از دست لطفِ عظیم ایتِ خلقت فرین آیتِ حسنِ عظیم	بابل طعم شدہ ہم شہیدتہ بر روئے تو خلق در طبع تو فرمودہ خداوند کریم بذلِ احسان و کرم راہ ہدایت مستقیم
مرومہ از تابِ لولہ رخ تابندہ شد از خرامِ ناز تو کبکِ دری شرسندہ شد	شہرِ چوں آفتاب آمد بجا لم جوئے تو در و عشق تو دامنِ آسمان گردندہ شد عالمِ سفلی بقبضِ خاکِ پایت زندہ شد
	سرو باغِ دلربائی قامت و بجوئے تو

نام تو احمد محمد مصطفیٰ بوالقاسم است رہنما بینِ جوانِ جودت بہ زمیںِ جاتناست	رحمۃ اللعالمینی بطفِ عامتِ دہست چوں توئی فیاضِ عالمِ فیض از تو قائم است
	فیض پرورِ فیضیاب از چشمہ نیکوئے تو
داد استادِ ازل اکثر بادرِ عیب خالِ خطِ پیشِ نظرِ دینہ ذکرِ اعیب	مہشم بر لوحِ دل گردید آیاتِ عرب در دفترِ آن رخت اکھد شد نصیب
	بِسْمِ اللہِ خوانم از خمِ ابروئے تو
نالماں افتاد از چشمِ خلائقِ سیمِ وزر گشت اندر بحرِ دہرِ بے آبرو و گلِ گہر	رفتہ گیتی را ہوائے کیمیا بیرونِ سر نیلِ کبیر از دلمِ بیرون شد از فیضِ نظر
	چشمِ راحلِ ابجا ہرست خاکِ کوئے تو
شد بفیضِ جود تو دینارِ زرِ خرِ مہرہ گنجِ قاروں بہت در دستِ بقدرِ ذرہ	ہفتِ قلم از نالت کرد چہل بہرہ ہفت دریا پیشِ جودت کتر س از قطرہ
	ابرنیاساں را اگر شد آبرو از روئے تو

آہ ہم پیشین تو مانہ رگہ اسے نامراد لے ابو القاسم رسول پاک آوا لا انشا	با تو میاں اسم تو تسل و در عاشق و در محبا نقد دیں قسام مطلق در کف لطف نہا
آفریں صد آفریں بردست و بہا زنی تو	
ماضیہ آمد بر دست را بہ جنت بہت خیر البشر در ہوائے کوئے تو میماند از خود بہت خبر	چشم دارم کہ قطعہ (افکندہ) پر رہا نظر چون کہ بہت عثمان از پئے غم سفر
الف غیبش نمودہ یک اشارہ سوئے تو	
ماہ رخ تو باشد اقم الکتاب مارا دیگر واللبیل کہ وق بگیو بہت آشکارا	گویند شرح عارض الشمس والضحیٰ را قوسین چوں نگویم ابروئے مصطفیٰ را
اراع گفت این دو آل چشم حق نما	
پہلے شرک راہ یابد ظلمت ہمیں گم گردد ایستہ صوفی ز ماہر اینست را و مقصد	با خرقہ ریائی کار تو کے بر آید از طاعت الہی دیدم جمال احمد
درخت مصطفائی دریا فتم خدا را	

بگرفتند و اندوا انکس را نه طریقت باشند مست و شیخ و از باد و تحقیقت	گرم کرده اند خود اوردی کشان و وقت ساقی مدام دار و بر حال اشار و وقت
بفیت چه گویم پس این پار سارا	
بدار و انکه حسن و اگر در وصل و وقت هر کس که غوطه زن شد در فز و وقت	بدر عجب خدمت نام دور و در وقت توانی و این داد ستایر و وقت
وارم پیش که یاد آن در سبک بهارا	
اگر از خطا چه سی سده باب و وقت استیج کر است از فیض تو چه دور است	شاه و وزیر و آید و مشک و وقت ایمید و این و این و این و وقت
شاه اگر نوازی در ویش بے نوارا	
با دشمنان و یاران پیش و وقت گر آبرو تو خواهی اے دل بهد و وقت	بیرون کن از سر خود کبر و وقت باشد باب اساد و روز دباه و وقت
در بحر حق فنا شویابی در بهتارا	

در مینہ دل آغ الفت در دیدہ انتظایت	در دل ہواے وصلت در سر سبزیت
ہاں را فدا نایم ما بر فراز حضرت	دقا بصدق نیت نیست ذوق حشر
گر آستانہ ہوسی گرد و نصیب مارا	
مینانہ تا نگر دو بد نام نہ دیشال	تاہم خودی نگر دو زائل ز سہ پرتال
دریاے فیض ساقی شرودہ و بہشتاں	بار و بجائے باراں بادہ زابہ نیشاں
گیرید ساغر سنہ یا ایچھا اسکارا	
در دل خیال دلبر در مینہ سوز پناں	سوداے رقیب در سر در دیدہ کج پناں
اے خسر و حسیناں اے شاہ و زمیناں	جز در عشق و الفت در زمانہ کمیت گناں
روشن کن از تجسلی کاشا نہ گدارا	
در و فراق وارم در ماں کھنم بگو نہ	در رنج ہجر ضبط افقال کھنم ہو گو نہ
من سوزش محبت پناہ کھنم چگو نہ	تا نہ کہ نہ تہم کن اماں کھنم چگو نہ
آتش چرخانہ سوز دخواہ شد آتشکارا	

۱۔ مونسِ غریبیاں ساقی مینوایاں ۲۔ سرورِ رسولان ۱۔ شاہِ شہریاراں	۱۔ شافعِ شفیعاں دربانِ درویشداراں ۲۔ تاجِ کجکلام سلطانِ ہیں پناہ
۱۔ برحالِ زارِ غنماں چشمِ کرمِ خدا را	
۱۔ کارِ سائے بجبے شجرہ ہائے بجبے ۲۔ دارد از عشقِ نھاں راز و نیانے بجبے	۱۔ بست بر روی جہاں نگارِ طرانبے بجبے ۲۔ دید پائے عجبکشتہ نازے بجبے
۱۔ پینہ سوزے بجبے محرمِ رازے بجبے	
۱۔ کردہ انبار تو بالبل ۱۔ خود اہواز ۲۔ بود بسیر لایست ز نمایاں ہزار	۱۔ دور کون دم کا فی بحقیقت نہ نیاز ۲۔ انبارِ راست تہو رابطہ راز و نیاز
۱۔ روز و شب خاکِ درت را بفرہ خواں تر	
۱۔ حورِ جنتِ بختِ رخِ خود بہفت ۲۔ ہر خنداں بہ ثنا گو سبزی میخت	۱۔ روز و شب خاکِ درت را بفرہ خواں تر ۲۔ زائرِ روضہ بگلشت زیارت میگفت
۱۔ ایں فضاے بجبے رنگِ طرانبے بجبے	

غزوہ بزرگہ موجب طغیا غم ساخت یک نظر دید خطا از نظر دور اندخت	بل سوزان من از آتش عیدیاں بخت لیکن آں شایخ عشر شفاعت پر دخت
سرخوش بادہ توحید و میر سرتال	از کمر جود و شرف و دستکائیل بنما پیر کج و سیرت پست از نو دست گردان
ہو شیایے عجبے مست نیازے عجبے	
طائر شہ قیامت آواز اس بہ بال پر دوا سجدہ کردم بدر شاہ و شنیدم آواز	از آواز کلام و شوق و شوق و شوق رخ افروزم و شوق و شوق و شوق
سجدہ گاہے عجبے جہاں سے نمازے عجبے	
کہ در آستانہ مکاتیب سے و سادات ازل شب معراج خدا گفت حضرت عثمان	نہایت رشیدہ آں یاد شہ کلین ملک سفر را لب و سلاوہ بیاں و کتب
من بد نمازے عجبے تو بہ نیازے عجبے	

ایں بارگاہِ عظمیٰ و دولتِ شریکیت قرودوں کے عجز و ذرا غم ہیائے کیت	ظاہر نشد کہ آمد غم ازیرائے کیت نہیں شکستہ ہوا رخِ مہربانائے کیت
گشتِ تمام چشم و ندیدم قائلے کیت نگار کار کو دانا ہوا نہ تو سید کیت	گشتِ تمام چشم و ندیدم قائلے کیت نگار کار کو دانا ہوا نہ تو سید کیت
آئینہ خانہ دل صد پارہ مرا پروا اختیار از ہمہ کلفت برست کیت	آئینہ خانہ دل صد پارہ مرا پروا اختیار از ہمہ کلفت برست کیت
آگاہ نیست دیدہ هنوزم کہ جاے کیت در بندِ محبت مضطرب و محال و مست کیت	آگاہ نیست دیدہ هنوزم کہ جاے کیت در بندِ محبت مضطرب و محال و مست کیت
احرام طوف کعبہ کوئے کہ بستہ ام سیرِ غم خبر نکشت کہ در سر ہوائے کیت	احرام طوف کعبہ کوئے کہ بستہ ام سیرِ غم خبر نکشت کہ در سر ہوائے کیت

بیاں نیز با سبک روی عشق هر هست در عقده ام که ناخن تدبیر کوتا هست	نزل بنزلی اشک ال گاه و بگاه هست از جفا سر زشت غریبه که آگاه هست
تا اصل مشکلم کف متکا کشتاے کیست	
طبع تو از کتا تبهر سیرج مُهر است غشمان ترا بخت محمدر چه بخیر است	مهر بنده است تا بهام شد عشق احمد است نادر بدست آینه سحر سحر روزی است
مطلب تمام گشت و گشتی تنای کیست	
و آنکه دلمارا بخت یکشده رو شست کعبه اهل شرف خاک سیر کئے شست	دیگر آنکه جانے در جہاں سی افغان خوش است برز زبان عالم اوصاف نیکوئے شست
قبلیه ارباب بلب طاق ابروئے شماست	
شاخ طوطی لکند موج هوا ز پر زهر از وفور خرمی در دیده می بالد نظر	سر و عنایا پس در گل دار دایخا سیر چشم دارم خاک پایت را که کمال سیر
زبانک اینجا جلوه کاو قد و کجوسے شماست	

روح رانی پرورد آں طرزہ منتیخان می کند زیر و زبر باد لب لبیب سزنیان	وال شکر نند شامینش حیات جادو می کشد خط جنوب بر لب لبان ناشکا
	نقش کز مشک تر بر صغیر روست شام است
سے مرا کار سیت یا تخت شکاریم ریشہ پزان هر کوی تو از ما پیرو کوس	خمر از این است ایز و باده وال لب لبیب عاشق دل داده را گزیت ذوق پاپوس
	از چشمت نقش پا افتاده در کوی شام است
ای شکریم المذنبین است با دوی با تو جان ز لاله نوان تو می پویند بسیع فغان	تو تو بهتاده است اساتید ما شکریم سوی غمخال هم نهاد را یک نگاه اشتقا
	روزگارے شد که ایس عاجز دعا گوے شام
قطره ام قسمه مغربا تب و یاد ارم سرمه است بت آینه سبب یاد ارم	در دل تنگ نهان و حمت و یاد ارم واع عشقم بدل اهل جنوں با دارم
	عقل اگر از سیرین رفت چه پروا دارم

جز صدای تو ندانم نرسد در گوشم هیچ سربشته را ز دست لب خاموشم	مهر عشق تو ام از عالمیان رو پوشم باده معرفت نوردم و بس بهوشم
چو گهزاکه نهال در دلی دریا دارم	
کشتا ز سپهره گلستان مهر و ناله تخته لاله شده دایره صحرای خوں	چشم گریان شده اندر شب به چراغ جبین زخم از نویش عشق تو گشتم بمنون
گلشنای ز سیر خار کسب پا دارم	
چشم او اشک فشان در غم وقت پای زین زیست اگر هست محبت باشد	عاشق روستا تو در پنج و صیبت شای در دایره محبت بدلم وجه اذیت باشد
غم جان نیست که من چوں تو میجا دارم	
سینه من شده از مهر تو ماه تابان داغ مهر نبوی داد فروغم غمناک	بسوی دلم آفت خایه های که کج نیست شده از نور محبت خشان
نبوی و غم دور گفت یه بیضا دارم	

سو خود را در زبان خود توبہ میکنم یک نگاه بر شامت ایستاده و میگویم	دیگر در روی خون بسرازی تقدیم میکنم منکه از مستی بسوی خانه رگم میکنم
نقد هستی و نقد جام و شیشه و خم میکنم	
سوز و پنهان دارم اندر سینه افکار خود موج زهر و تنگدست ام بدلت آزاد خود	چون خیال او فی بینم گسسته غمخوار خود هر شب بے اصبح بر حال دل ببار خود
گاه میگیرم چو شمع و گاه بستم میکنم	
میرود بر عالم نیک و گدازم اسما گشته ام هرگز بانی بی باستان	بچ و دست و طریق عمر باستان در خزان از دیده نشستم شوم گریه کنان
در بهاراں از لب بابل ترختم میکنم	
جز غم عشقت هوای نیست از دست حسرت پابوس ذوق جبهه بانی در دست	در دل شوریدم تا دم تنگ محبت رنگ است خواهم اندر پایت افتدم دانست گیرم دست
چون ترا بنیم ز شادی دست و پا گم میکنم	

نورست مائل نجر از مدعایش میاید حال دل ناگفته عثمان آشکارا میشود	نکا بر چنین جبین تصویر باطن میکند خود بدین چهره ترا و دانچه درینا نه
از زبان خامشی گویا تکلم میکند	
دیر که مرگ با تمام چه شایرین آمد در تپ هجر مرا مرگ ببالین آمد	و قضا که کمال بیخ نیکو آمد مژده دین آل بسر زویرین آمد
خوش طیب به علاج من سکین آمد	
خفته بر اندر از قیامت خرم و شاد هر که این جام نوشید بهایش جان داد	نکی بیتی نهوال نه خرم و سر آزاد گشت تمام نه بدستی قیاس فریاد
شریت تلخ اجل از همه شیرین آمد	
رفته از خولیشم و بیلاقتم و غنایم مستی چشم تو از باوه طلب کرد و دم	به سبب عشق تو تخمیر شده آب و گلم بطلان دل و دوازده پیش منم
نورست مائل نجر از مدعایش میاید	

فہرست
 ۱۹۱۶۵۱۳۲
 CALL ۱۹۱۶۵۱۳۲ ACC. NO. ۲۲۵۶
 AUTHOR
 TITLE نفیس مختارات

۱۹۱۶۵۱۳۲
 ۲۲۵۶
 نفیس مختارات

Date	No.	Date	No.
22.7.95	19165132		

THE TIME

Maulana Azad Library ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 1000 for reference books.

